

Н.Р. Прокопчук

Житомирський державний університет

імені Івана Франка

канд. пед. наук, доцент

Використання Smart –технологій на уроках ІМ у загальних навчальних закладах

На початку ХХІ століття майже кожен школяр вільно оперує сучасними комп'ютерними технологіями, які викликають більшу зацікавленість у порівнянні із підручниками та зошитами. Комп'ютери, смартфони, планшети мультимедійна дошка, Інтернет стали звичайним компонентом навчального процесу на уроках іноземних мов (ІМ) і важливим засобом формування та розвитку іншомовної комунікативної компетентності.

На сьогоднішній день в системі освіти України вже стало звичним явищем проведення навчальних занять з використанням мультимедійних презентацій, зроблених у таких програмних пакетах, як, наприклад, Microsoft Power Point. Однак, поряд зі звичними презентаційними технологіями, у сфері освіти на уроках у загальних навчальних закладах (ЗНЗ), лекційних та практичних заняттях у ВНЗ масово використовуються нові, інтерактивні технології, які дозволяють відійти від стандартної та звичної презентації у вигляді слайд-шоу. Новітнім аспектом в системі освіти та навчальному процесі спостерігається тенденція до все більшого впровадження ІТ технологій: мережевих, мобільних та інформаційних.

Основним завданням даних інноваційних впроваджень в освіті є розвиток вчителем умінь мотивувати дії учня, самостійно

орієнтуватися в отриманій інформації, формувати творче мислення з використанням новітніх досягнень науки і техніки, як на уроках, так і в позакласній роботі.

Оскільки основною метою навчання ІМ у закладах ЗНЗ є розвиток всіх видів мовленнєвої діяльності, починаючи з усної комунікації, писемного мовлення і закінчуючи розвитком таких здібностей різнопланової роботи з текстом, як вилучення необхідної інформації, а також формування вмінь висловлювань щодо неї і на її основі, то оволодіння цими комунікативними засобами сьогодні можливе лише при створенні спеціальних комунікативних проблемних навчальних ситуацій. Залучення новітніх SMART-технологій (вебінарів, блогів, твіттерів, відео та аудіо подкастів) в асинхронному і он-лайн режимах в процесі навчання ІМ, на нашу думку, якраз і дозволяє моделювати такі ситуації, все більш доповнюючи традиційні методи навчання.

Проте, що мають на увазі, говорячи про Smart-технології? Англійське слово "Smart" - багатозначне і дійсно відображає суть технологій, а саме: розумний, кмітливий, чудовий, нарядний. Отже, Smart- технології – це розумні, ефективні технології. В практиці освітньої діяльності під Smart-технологіями, ми розуміємо в основному інформаційні технології, використання різноманітних комплексних засобів та сучасних інтерактивних методів викладання. Широке застосування знаходять не лише традиційний пакет прикладних програм Microsoft Office (особливо Word, Excel та Power Point), але й різноманітні медіа-програвачі для створення перегляду та прослуховування відео та аудіоматеріалів, а також програма Skype, робота з інтернет-ресурсами в режимі онлайн, програмне забезпечення для інтерактивної дошки від компанії "Smart", зокрема "Smart Notebook" [5, с. 29].

Сама аббревіатура SMART несе подвійне змістовне навантаження: крім дослівного перекладу з англійської її можна розшифрувати як Selfdirected, Motivated, Adaptive, Resource-enriched, Technology embedded – тобто навчання самостійне, мотивоване, адаптивне, збагачене ресурсами, з вбудованими технологіями. [2].

Перехід на нові "розумні", "інтелектуальні" технології – це перехід на якісну освіту, спектр можливостей якої стає необмеженим. Smart-концепція в освіті та навчанні команди співробітників дозволяє використовувати такі технології, як "розумні" дошки, "розумні" екрани, безперервний доступ до мережі Інтернет, що дає змогу навчатися дистанційно. [1].

Залученню smart-технологій у навчальний процес передувала ціла низка інформатизації системи освіти України: це і розвиток технології "blended learning" (змішаного навчання), що передбачає комбінацію різних методів класного та позакласного навчання (1999 р.), і впровадження технології "m-learning" (мультимедійної/ мобільної освіти), яка передбачає надання дистанційних освітніх послуг за допомогою сучасних мобільних пристроїв: смартфонів, планшетів і нетбуків, із застосуванням мультимедійних засобів навчання (2000 р.). Подальша глобалізація та вдосконалення системи середньої та вищої освіти України все більше ґрунтується на актуалізації технологій навчання відповідно до тенденцій розвитку інформаційного суспільства, а саме передбачає використання соціальних мереж ("s-learning") та неформальних методів навчання.

В даному аспекті перевагами smart-технологій у навчальному процесі є те, що вони здатні розвинути творчі здібності учнів, розширити та вдосконалити їх знання, навички комунікації, грамотність у сфері ІКТ, сформувати критичне мислення,

застосовувати інноваційний підхід при розв'язанні різних комунікативних завдань та проблем.

Важливим фактором при цьому є мотивація іншомовного навчання, що дозволяє зацікавити того, хто навчається, у здобутті знань, віднайти стимули щодо активізації навчальної, самостійної і пізнавальної діяльності. В роботі зі SMART-технологіями особливо зростає роль вчителя (тьютора) не тільки як ментора, а як організатора і координатора процесу навчання, який має можливість гнучкіше спрямовувати навчальний процес, беручи до уваги індивідуальні та групові можливості учнів, тобто, проводити інтерактивне навчання, тобто, навчання через співпрацю, під час якої відбувається взаємодія учасників навчального процесу з метою спільного вирішення поставлених завдань, розвитку креативних якостей учнів.

При цьому змінюється й роль освітніх установ, що призначені не "поставляти знання", а створювати найкращі умови для набуття учнями власного досвіду і навичок. У зв'язку з цим основною функцією вчителя стає не трансляція "готових істин", а якісна навігація по інформаційно-комп'ютерним технологіям та світовим інформаційним ресурсам. Темпи та рівень розвитку технологій електронної освіти започаткували нове загальносвітове явище – smart-education. Це не лише система інноваційних технологічних рішень, але й нова філософія освіти.

Підсумовуючи сказане, зазначимо, що використання комп'ютерних моделей та технології SMART в навчальному процесі надає можливість досягти *позитивних результатів*, а саме:

- збільшення об'єму зорової інформації, що суттєво підвищує якість та ефективність викладання нового матеріалу проведенні уроку;
- можливості SMART залучають учнів до активної діяльності, активізують їхній творчий потенціал;

- яскравість комп'ютерної графіки дозволяє розвивати наочно-образне мислення;

- реалізується можливість опрацювання великої кількості інформації [3];

- створюються умови для індивідуальної роботи учнів в позаурочний час, коли вони можуть самостійно опрацьовувати навчальний матеріал та тренувати різні навички й уміння, самостійно проводити підготовку до захисту проектів тощо.

Основою формування Smart-філософії став розвиток технологій Web 2.0, таких як Facebook, YouTube, Twitter, блоги, які дозволяють створювати власний інтернет-контент. Смарт-освіта неможлива без використання відкритих освітніх ресурсів, поняття яких було запроваджено ЮНЕСКО у 1998 році. Це дає змогу забезпечити потреби людини у постійній самоосвіті. Інфраструктурно Smart-освіта, як зазначалося вище, базується на використанні дата- центрів на платформі хмарних технологій, інтерактивних дошок, планшетів, проекторів, відповідного програмного забезпечення, інших засобів. Це дає можливість отримати освіту, реалізувати творчий та інтелектуальний потенціал людям, що мають фізичні вади [5].

Таким чином, підсумовуючи все описане, можна зробити висновок про могутній пізнавальний і мотиваційний компонент новітніх інтерактивних технологій у навчальному процесі, при якому створюються комфортні умови навчання, за яких учень відчуває свою успішність, свою інтелектуальну спроможність, що робить продуктивним сам процес навчання, за яким практично всі учні виявляються залученими до процесу пізнання, оскільки вони мають можливість розуміти і рефлексувати з приводу того, що вони знають і думають.

Отже, залучаючи Smart-технології до процесу формування та розвитку іншомовних комунікативних вмінь учнів ЗНЗ і базуючись, при цьому, на загальноприйнятих стандартах, узгодженнях та технологіях, можна говорити про ефективність такого гнучкого навчання в інтерактивному освітньому середовищі за допомогою контенту з усього світу, що забезпечує широкий доступ для отримання необхідних знань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Алексеева, Л. Н. Инновационные технологии как ресурс эксперимента / Л. Н. Алексеева // Учитель. – 2004. – № 3. – 78 с.
2. Василенко А. Смарт-освіта як чинник інноваційного розвитку суспільства/ Smart-освіта: ресурси та перспективи : матеріали Міжнар. наук.-метод. конф. (Київ, 16–17 жовтня 2014 р.) : тези доповідей. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – С. 25-27.
3. Гайдай Ю. Smart-технологія як інструмент активізації пізнавальної діяльності студентів / Ю. Гайдай // Smart-освіта: ресурси та перспективи : матеріали Міжнар. наук.-метод. конф. (Київ, 16–17 жовтня 2014 р.) : тези доповідей. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – С. 29-30.
4. Кух А.М. Сучасна дидактика і освітнє середовище / А.М. Кух, О.М. Кух // Зб. наук. праць К-ПДПУ. Серія педагогічна, 2003. – Вип. 9. – С. 106-108.
5. Осипенко С. І. Організація функціонального навчання у мережі навчально-методичних центрів цивільного захисту та безпеки життєдіяльності / С. І. Осипенко, А. В. Іванов. – Київ, 2007. – 137 с.